

Sygn. akt I ACa 884/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 stycznia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w (...) I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Mieczysław Brzdąk
Sędziowie :	SA Joanna Kurpierz SO del. Gabriela Ott (spr.)
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 21 stycznia 2015 r. w (...)

na rozprawie

sprawy z powództwa Skarbu Państwa - Dyrektora Izby Celnej w (...)

przeciwko D. W. i P. W.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 29 lipca 2014 r., sygn. akt I C 98/13

1) oddala apelację;

2) zasądza od powoda na rzecz pozwanych 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

I ACa 884/14

UZASADNIENIE

Powód Skarb Państwa - Dyrektor Izby Celnej w K. pozwem wniesionym przeciwko pozwanym D. W. i P. W. domagał się:

1) uznania umowy darowizny 90 udziałów spółki (...) Sp. z o.o., zawartej między A. W. a D. W., aktem notarialnym z dnia 13 lutego 2008 r., Rep. A Nr 4595/2008 za bezskuteczną wobec Skarbu Państwa, któremu przysługuje wobec darczyńcy A. W. wierzytelność potwierdzona tytułami wykonawczymi:

33/193/12/816/UK/03, 33/192/12/816/UK/03, 33/191/12/816/UK/03, 33/195/12/816/UK/03, 33/196/12/816/UK/03, 33/197/12/816/UK/03, 33/198/12/816/UK/03, 33/199/12/816/UK/03, 33/200/12/816/UK/03, 33/201/12/816/UK/03, 33/202/12/816/UK/03, 33/204/12/816/UK/03

w wysokości 11 340 217 zł wraz z odsetkami i kosztami egzekucyjnymi,

2) uznania umowy darowizny własności nieruchomości składającej się z działek (...), położonych w D. przy ulicy (...), dla których Sąd Rejonowy w D. prowadzi księgę wieczystą KW (...) oraz umowy ustanowienia nieodpłatnego prawa użytkowania tej nieruchomości, zawartej pomiędzy A. W. a D. W. aktem notarialnym z dnia 14 lutego 2008 r. Rep. A Nr (...) za bezskuteczną wobec Skarbu Państwa, któremu przysługuje wobec darczyńcy A. W. wierzytelność potwierdzona tytułami wykonawczymi:

33/193/12/816/UK/03, 33/192/12/816/UK/03, 33/191/12/816/UK/03 33/195/12/8 1 6/UK/03, 33/196/12/816/UK/03, 33/197/12/816/UK/03, 33/198/12/816/UK/03, 33/199/12/816/UK/03, 33/200/12/816/UK/03, 33/201/12/816/UK/03, 33/202/12/816/UK/03, 33/204/12/816/UK/03

w wysokości 11 340 217 zł wraz z odsetkami i kosztami egzekucyjnymi,

3) uznania umowy darowizny udziału w własności nieruchomości, składającej się z działek (...) położonych w D. przy ulicy (...), dla których Sąd Rejonowy w Dąbrowie Górniczej prowadzi księgę wieczystą KW (...), zawartej pomiędzy D. W. a P. W., aktem notarialnym z dnia 14 lutego 2008 r. Rep. A Nr (...) za bezskuteczną wobec Skarbu Państwa, któremu przysługuje wobec poprzedniego właściciela A. W. wierzytelność potwierdzona tytułami wykonawczymi:

(...), (...), (...), (...), (...),(...),

(...), (...),(...),(...),(...), (...)

w wysokości 11 340 217 zł wraz z odsetkami i kosztami egzekucyjnymi.

Na uzasadnienie swoich roszczeń powód podał, że dłużniczka A. W. pełniła obowiązki prezesa zarządu (...) Sp. z o.o. w D., wobec czego ponosi ona, na mocy art. 116 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa, subsydiarną odpowiedzialność za zobowiązania publicznoprawne spółki. Wobec faktu zaniżania należności z tytułu podatku akcyzowego przez (...) Sp. z o.o. oraz niemożności wyegzekwowania od niej należności decyzjami o numerach (...) (...)- (...), (...) - (...) (...)- (...), (...) - (...) (...)- (...), (...) - (...) (...)- (...) Naczelnik Urzędu Celnego w K. orzekł o odpowiedzialności A. W. jako osoby trzeciej za zaległości podatkowe z tytułu podatku akcyzowego (...) Sp. z o.o. za okres od stycznia do grudnia 2005 r. i odsetki za zwłokę od ww. zaległości z tytułu podatku akcyzowego. Decyzje te zostały zaskarżone, a organ wyższej instancji utrzymał je w mocy, wobec czego stały się one prawomocne. W związku z tymi należnościami wystawione zostały tytuły wykonawcze. Czynności egzekucyjne prowadzone przeciwko A. W. były bezskuteczne. W ich toku ustalono, że dłużniczka celem uniknięcia odpowiedzialności za zobowiązania względem powoda wyzbyła się składników majątku, które mogłyby podlegać egzekucji, zawierając ww. umowy darowizny. W wyniku tych czynności stała się ona niewypłacalna w wyższym stopniu, o czym świadczy bezskuteczność egzekucji. Nadto nieruchomość darowana synowi dłużniczki D. W. stała się przedmiotem kolejnej umowy darowizny zawartej w obrębie rodziny, albowiem pozwany ten darował udziały w prawie własności nieruchomości na rzecz swojego brata, P. W..

Powód przedłożył akty notarialne obejmujące ww. umowy darowizny, zestawienie stanu zadłużenia dłużniczki A. W. na dzień 30 stycznia 2013 r., decyzje Naczelnika Urzędu Celnego w K., decyzje Dyrektora Izby Celnej w K., tytuły wykonawcze obejmujące należności przysługujące powodowi od A. W.. Nadto powód w razie kwestionowania przez pozwanych świadomości dłużniczki o istnieniu po jej stronie zobowiązań zawnioskował przeprowadzenie dowodu z dokumentów z akt Sądu Rejonowego Katowice-Wschód w (...), sygn. akt X GUp 147/07/01, w postaci wniosku o ogłoszenie upadłości (...) Sp. z o.o. i potwierdzenia doręczenia tej Spółce pierwszego pisma w tej sprawie.

Pozwani domagali się odrzucenia pozwu oraz zasądzenia od powoda na swoją rzecz kosztów procesu. W razie nieuwzględnienia wniosku o odrzucenie pozwu, wnieśli o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów procesu od powoda na swoją rzecz. Domagali się także zawieszenia postępowania do czasu prawomocnego zakończenia postępowań administracyjnych w przedmiocie rozciągnięcia odpowiedzialności za zobowiązania (...) Sp. z o.o. na członka jej zarządu A. W.. Wniosek o odrzucenie pozwu uzasadnili brakiem dopuszczalności drogi sądowej, gdyż sprawa dotyczyła odpowiedzialności za zobowiązania publicznoprawne, a tym samym sprawa ta nie miała charakteru sprawy cywilnej. W ich ocenie powód nie posiadał legitymacji procesowej. Nadto zaprzeczyli istnieniu należności publicznoprawnej Skarbu Państwa względem A. W.. Podnieśli, że wszystkie załączone do pozwu decyzje administracyjne wydane wobec A. W. zostały zaskarżone skargami administracyjnymi, a Wojewódzki Sąd Administracyjny w G. uchylił zaskarżone decyzje w zakresie odpowiedzialności A. W. z tytułu odsetek za zwłokę w płatności zaległego podatku akcyzowego, a w pozostałej części skargi oddalił. Od wyroków tych wniesiono skargi kasacyjne, które aktualnie są rozpoznawane przez Naczelny Sąd Administracyjny.

Wskazali, że w okresie, gdy A. W. była członkiem zarządu (...) Sp. z o.o. nie zachodziły podstawy do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie jej upadłości, a zatem w tamtym czasie niezłożenie tego wniosku nastąpiło bez winy A. W.. Takie stanowisko spółki było zgodne z ówczesną interpretacją przepisów organów celnych, które nie dopatrywały się zaległości celnych. Ponadto pozwani zaprzeczyli twierdzeniom pozwu o niewypłacalności dłużniczki A. W.. Nie wykazano bezskuteczności egzekucji.

Pozwani zakwestionowali również, że dłużniczka, dokonując zaskarżonych czynności prawnych działała z zamiarem pokrzywdzenia powoda jako wierzyciela przyszłego. Powód nie sformułował domniemań faktycznych, które mogłyby zmierzać do wykazania takiego twierdzenia. Powód w tym zakresie ograniczył się jedynie do podania, że dłużniczka dokonała umownej rozdzielności majątkowej małżeńskiej. Pozwani przyznali, że w dniu 19 października 2006 r. małżonkowie W. zawarli taką umowę. Tego rodzaju umowa sama w sobie nie ma żadnego wpływu na stan majątku każdego z małżonków. Taki skutek może wyrzucić dopiero umowa o podział majątku wspólnego. Pozwani podali, że tego samego dnia małżonkowie W. zawarli umowę o podział majątku, na mocy której prawo własności nieruchomości i udziały w spółce (...) Sp. z o.o. otrzymała A. W.. Okoliczności te przeczą twierdzeniom powoda co do tego, że wcześniejsze czynności dłużniczki zmierzały już do zmniejszenia jej majątku. Pozwani podnieśli natomiast, że w chwili dokonywania zaskarżonych czynności prawnych dłużniczka już od dwóch lat nie była członkiem zarządu (...), a w czasie pełnienia przez A. W. funkcji członka zarządu przesłanki określone w art. 233 k.s.h. nigdy się nie zaktualizowały. Wskazali także, że gdyby faktycznym celem tych czynności prawnych było pokrzywdzenie wierzycieli przyszłych, to dłużniczka dokonałaby ich jak najszybciej, a tymczasem miały one miejsce dopiero po półtora roku od dokonania podziału majątku wspólnego. Jej rzeczywistym zamieraniem była chęć majątkowego zabezpieczenia dzieci z uwagi na problemy małżeńskie i pogarszający się jej stan zdrowia.

Postanowieniem z dnia 25 września 2013 r. Sąd Okręgowy w (...) oddalił wniosek o odrzucenie pozwu.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 29 lipca 2014 r. Sąd Okręgowy w (...) oddalił pozew i zasądził od powoda na rzecz pozwanych solidarnie kwotę 3 617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Swoje rozstrzygnięcie oparł na następujących ustaleniach.

A. W. pełniła obowiązki prezesa zarządu (...) Sp. z o.o. w D. od 19 października 2004 r. do marca 2006 r. oraz była jedynym członkiem rady nadzorczej w okresie od 28 marca 2006 r. do 22 listopada 2006 r. Jako jedyny członek zarządu spółki składała deklaracje w zakresie podatku akcyzowego. Działalność spółki była zgodna z regulaminem składu podatkowego, zatwierdzonym przez Naczelnika Urzędu Celnego, w którym znajdowały się informacje niezbędne do opodatkowania spółki. W czasie gdy A. W. była członkiem zarządu ww. spółki nie było podstaw by przypuszczać, że prawidłowość działań spółki może zostać zakwestionowana. W lutym 2005 r. prowadzona była kontrola podatkowa starszego komisarza akcyzowego A. Ł. (1), w jej trakcie nie stwierdzono

nieprawidłowości. Pod koniec okresu gdy A. W. była członkiem zarządu spółki przeprowadzono kontrole, w wyniku których wykazano, że spółka (...) ma zadłużenia podatkowe z tytułu podatku akcyzowego dotyczące roku 2004. Naczelnik Urzędu Celnego w K. 27 marca 2006 r. wydał decyzje ustalające wysokość tego zadłużenia za listopad i grudzień 2004 r. Od marca A. W. faktycznie nie była już w zarządzie. Zadłużenie za listopad 2004 r. w podatku akcyzowym określono na kwotę 112 038 zł oraz za grudzień 2004 r. na kwotę 97 741 zł. W kwietniu 2006 r. była przeprowadzona kontrola podatkowa dotycząca roku 2005. Dopiero wtedy organ podatkowy uznał, że jest należny podatek za rok 2005. Nie były wydawane decyzje.

Od końca marca 2006 r. prezesem zarządu została B. P..

Sytuacja finansowa spółki przez pierwszą połowę roku 2006 była dobra. Jak wynika z wniosku o upadłość wdrażano inwestycje, dokonywano zakupów drogiego sprzętu. 21 lutego 2006 r. podpisana została trójstronna umowa zakupu na urządzenie za 484 000 euro. Zakup sfinansowano przez leasing operacyjny w 30 % oraz przy zaangażowaniu środków własnych.

Do zachwiania płynności doszło w II połowie roku.

Z bilansu na 13 stycznia 2007 r. wynika wartość środków trwałych na ponad 1 800 000 zł. Zaległe obowiązki podatkowe nie były znane i brane pod uwagę przy zgłaszaniu upadłości.

W latach 2005-2006 między małżonkami W. pojawiły się problemy małżeńskie. Ustanowili rozdzielność majątkową, a następnie dokonali podziału majątku. Na mocy tej umowy prawo własności nieruchomości i udziały w kapitale zakładowym (...) Sp. z o.o. otrzymała A. W.. Z zeznań A. W. wynika, iż z uwagi na zły stan i przewidywanie możliwości swej śmierci, nie chciała, aby mąż po niej dziedziczył, dlatego sporządziła umowy darowizny na rzecz syna.

O problemach firmy dowiedziała się w roku 2010.

Decyzjami wydanymi w 2010 roku o numerach:

(...) - (...) (...) - (...), (...) - (...) (...) - (...), (...) - (...) (...) - (...), (...) - (...), (...) - (...) (...) - (...), (...) - (...) (...) - (...), (...) - (...) (...) - (...), (...) - (...) (...) - (...), (...) - (...) (...) - (...), (...) - (...) (...) - (...), (...) - (...) (...) - (...), (...) - (...) (...) - (...)

Naczelnik Urzędu Celnego w K. orzekł o odpowiedzialności A. W. jako osoby trzeciej za zaległości podatkowe z tytułu podatku akcyzowego (...) Sp. z o.o. za okres od stycznia do grudnia 2005 r. i odsetki za zwłokę od ww. zaległości z tytułu podatku akcyzowego.

Decyzje te zostały zaskarżone, a organ wyższej instancji utrzymał je w mocy, wobec czego stały się one prawomocne. W związku z powyższym wystawione zostały tytuły wykonawcze. Czynności egzekucyjne prowadzone przeciwko A. W. były bezskuteczne.

Toczyła się sprawa karna przeciwko A. W. (III Ks 5/08 Sądu Rejonowego Katowice Zachód). Wydany został wyrok uniewinniający.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym, zdaniem Sądu Okręgowego, przeprowadzone postępowanie dowodowe nie pozwala na stwierdzenie, że powód wykazał przesłanki z art. 527 i następnym k.c.

W świetle zeznań świadka A. Ł. oraz analizy stanu finansów spółki do pierwszej połowy roku 2006, A. W. nie mogła przypuszczać, że sytuacja finansowa spółki jest zła, że ciąży na spółce jakieś olbrzymie zobowiązania podatkowe za rok 2005. Podobny wniosek wynika z uniewinniającego A. W. wyroku karnego.

Za wiarygodne sąd uznał też zeznania świadka A. W., że po tym jak przestała już stanowić zarząd, z uwagi na stan swego zdrowia nie interesowała się spółką i nie uzyskiwała też żadnych informacji ze spółki. Nie ma też żadnych dowodów, że jako członek rady nadzorczej uzyskiwała informacje. Świadek wręcz twierdzi, że w ogóle do lipca 2014 r. nie wiedziała, że w radzie nadzorczej była. A. W. szczegółowo podała motywacje podjęcia czynności prawnych, są one spójne z zeznaniami świadków K. R. i M. W., a także z przedłożoną dokumentacją medyczną A. W..

W tej sytuacji należało przyjąć, iż dokonując czynności prawnych w roku 2008 r. A. W. nie miała świadomości działania z pokrzywdzeniem wierzyciela przyszłego - Skarbu Państwa.

Za takim wnioskiem, zdaniem Sądu I-instancji, przemawia też to, że decyzji obciążających A. W. jeszcze nie było, bo były wydane dopiero w roku 2010, a z towarzyszących okoliczności nie miała podstaw do wyciągnięcia wniosku, że będzie dłużniczką. Nie wiedziała nawet o decyzjach dotyczących listopada i grudnia 2004 r.

Decyzje dotyczące grudnia i stycznia 2004 r. w świetle majątku spółki nie były druzgocące dla spółki, a nadto do spółki dotarły jak A. W. nie była już członkiem zarządu.

Do upadłości spółki doszło z zupełnie innego powodu. Sprawa podatku akcyzowego w ogóle nie była brana pod uwagę.

Apelację od tego wyroku złożył powód, który zaskarżył go w całości i domagał się jego zmiany poprzez uznanie czynności prawnych za bezskuteczne względem powoda, zgodnie z żądaniem zawartym w pozwie i zasądzenia od pozwanych na rzecz Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych oraz zasądzenia kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucał:

- naruszenie prawa procesowego mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy – art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz nieuzasadnione uznanie za wiarygodne zeznań świadka A. W. dotyczących braku wiedzy dłużniczki o istnieniu wysokiego zadłużenia podatkowego (...) sp. z o.o. w dacie dokonania zaskarżonych czynności prawnych oraz przyczyn dokonania zaskarżonych czynności prawnych mimo, że zeznania te w istotnej części są sprzeczne z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie oraz zasadami doświadczenia życiowego,

- naruszenie przepisów postępowania mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy – art. 233 k.p.c. polegające na nie uznaniu za ustalony fakt dokonania zaskarżonych czynności prawnych przez dłużniczkę w zamiarze pokrzywdzenia wierzyciela, w sytuacji gdy wniosek taki należało wyprowadzić z innych ustalonych faktów,

- naruszenie prawa materialnego – art. 530 k.c. poprzez niezastosowanie w sytuacji, gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazywał na zaistnienie wszystkich przesłanek zastosowania tego przepisu, w tym działania przez dłużnika co najmniej w zamiarze ewentualnym pokrzywdzenia wierzyciela,

- naruszenie art. 170 i art. 171 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, gdyż w wyrokach z dnia sygn. akt (...) od 216 do 227/12 Wojewódzki Sąd Administracyjny ustalił winę (a tym samym świadomość) A. W..

Pozwani domagali się oddalenia apelacji i zasądzenia od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył co następuje:

Apelacja powoda nie była zasadna i nie mogła skutkować zmianą, ani też uchyleniem zaskarżonego wyroku

Ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego są prawidłowe w świetle zebranego materiału dowodowego.

Z przeprowadzonego postępowania dowodowego wynika, że A. W. była jedynym członkiem zarządu (...) sp. z o.o. w D. w okresie od października 2004 do marca 2006 r. Wpis w Krajowym Rejestrze Sądowym w tym zakresie nastąpił w dniu 19.10.2004 r., natomiast wykreślenie z rejestru w dniu 28.03.2006 r. (odpis zupełny KRS k. 620-23). W tym samym dniu A. W. została ujawniona w rejestrze jako członek rady nadzorczej spółki, natomiast wykreślona z rejestru w dniu 22.11.2006 r. Bezsporne jest także to, że decyzje skutkujące powstaniem odpowiedzialności A. W., jako osoby trzeciej (członka zarządu spółki (...)), za zaległości w płatności podatku akcyzowego należnego od spółki (...) za okres od stycznia do grudnia 2005 r., zostały wydane w dniu 23.12.2010 r. a stały się ostateczne wraz z wydaniem w dniu 30.11.2011 r. decyzji utrzymujących w mocy decyzje organu I-instancji. Czynności prawne, których ubezskutecznienia

domaga się powód, miały natomiast miejsce w dniach 13 i 14.02.2008 r. (darowizna przez A. W. nieruchomości oraz udziałów spółce (...)) oraz w dniu 22.09.2010 r. (darowizna połowy nieruchomości).

W tej sytuacji wierzytelności w stosunku do A. W., wynikające z decyzji z dnia 23.12.2010 r., w celu zaspokojenia których powód domaga się stwierdzenia bezskuteczności czynności prawnych, nie istniały w dacie dokonywania tych czynności i były wierzytelnościami przyszłymi, co również nie było sporne między stronami. Same zaskarżone czynności dokonane były pod tytułem darmym.

Jak prawidłowo wskazał Sąd I-instancji w tej sytuacji powód, na którym z mocy art. 6 k.c., ciążył obowiązek dowodzenia, powinien był wykazać, że dłużniczka dokonując zaskarżonych czynności działała w zamiarze pokrzywdzenia przyszłego wierzyciela, w tym wypadku powoda (art. 530 k.p.c.). Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9.11.2011 r. „wykładnia art. 530 k.c. prowadzi do wniosku, że niezbędne jest udowodnienie nie tylko faktu, iż zawierając kwestionowaną czynność prawną dłużnik liczył się z tym, że w związku ze swoją działalnością może mieć w przyszłości wierzycieli ale niezbędne jest udowodnienie, że przez czynność miał zamiar pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli, a więc, że celem czynności było spowodowanie niewypłacalności i uniemożliwienie uzyskania zaspokojenia. Do takiego wniosku prowadzi brzmienie art. 530 i art. 527 k.c.” Nie budzi również wątpliwości w orzecznictwie sądów powszechnych i Sądu Najwyższego, że kryteria (przesłanki) stwierdzenia bezskuteczności czynności prawnej z art. 530 k.c. (dotyczy wierzytelności przyszłych) są ostrzejsze niż w przypadku art. 527 k.c., który dotyczy wierzytelności istniejących w dacie dokonywania czynności. W wyroku z dnia 6 marca 2009 r., II CSK 592/08 Sąd Najwyższy stwierdził, że przyszły wierzyciel może uzyskać ochronę jedynie w razie takiego działania dłużnika, które jest rozmyślnym dążeniem do uwolnienia się od spełnienia zobowiązania, którego powstanie w przyszłości jest realne. Natomiast w wyroku z dnia 7 lutego 2008 r., V CSK 434/07, stwierdził, że świadomość możliwego pokrzywdzenia jest również wystarczająca do przyjęcia zamiaru pokrzywdzenia, albowiem działanie ludzkie obejmuje w zasadzie nie tylko następstwa zamierzone, ale i te, których jakkolwiek nie chce się wywołać, przewiduje się jako możliwe, a zarazem objęte i wolą. Oznacza to, że zamiar pokrzywdzenia przyjąć należy także u tego, kto w chwili dokonywania czynności liczył się z tym, że w związku z jego działalnością może mieć wierzycieli i że czynność jego może być połączona z ich krzywdą.

W świetle przytoczonych poglądów, które Sąd Apelacyjny podziela, obowiązkiem powoda było wykazanie, że pozwana była świadoma możliwości powstania swej odpowiedzialności za zobowiązania spółki w płatności podatku akcyzowego za rok 2005

i dokonując zaskarżonych czynności liczyła się z tym, że wierzytelności z tego tytułu mogą powstać w przyszłości, a w tym wypadku dokonywane czynności doprowadzą do pokrzywdzenia przyszłego wierzyciela.

Powód w toku postępowania zaoferował szereg dowodów z różnych dokumentów, nie były one jednak wystarczające do osiągnięcia zamierzonego celu.

Wobec zeznań A. W. oraz pozwanego należy uznać za przyznany fakt pokrzywdzenia wierzyciela dokonanyymi czynnościami i to, że A. W. w wyniku ich dokonania stała się co najmniej jeszcze bardziej niewypłacalna.

Zdaniem skarżącego powoda, świadomość A. W. możliwości powstania jej odpowiedzialności z tytułu podatku akcyzowego za rok 2005 r. (jako subsydiarnej wobec odpowiedzialności spółki) wynika z udowodnionego faktu powzięcia przez nią wiedzy

o ostatecznych decyzjach z dnia 27.03.2006 r., określających wysokość zobowiązania (...) spółki (...) w podatku akcyzowym za listopad i grudzień 2004 r. oraz określających kwoty zaległości podatkowych za te okresy (art. 231 k.p.c.). W tym wypadku ma rację skarżący, że wiedza A. W. o tych zobowiązaniach spółki za rok 2004 powinna rodzić u niej uzasadnione przypuszczenie określenia w postępowaniu podatkowym tego rodzaju należności także w odniesieniu do roku 2005 r. albowiem stosowana w przez spółkę technologia recyklingu w 2005 roku była taka sama jak w 2004 r. Zatem skoro błędnie naliczono podatek akcyzowy w 2004 r., to także błędnie naliczono go w 2005 r., gdyż w latach tych stosowano taki sam sposób rozliczeń. Obowiązek podatkowy w tym wypadku powstaje natomiast z mocy prawa na skutek zaistnienia przewidzianego prawem zdarzenia, a nie wydania decyzji.

Taka wiedza A. W. byłaby wiedzą o zobowiązaniach spółki za lata 2004 i 2005. Prawidłowa analiza majątku spółki, oraz zobowiązań już stwierdzonych i tych stwierdzonych później, które jednak powstały z mocy prawa, z dniem zaistnienia zdarzenia podlegającego opodatkowaniu, tj. niezależnie od wydanych decyzji określających wysokość zobowiązań podatkowych, winna prowadzić do uzasadnionego przekonania o możliwości powstania w przyszłości odpowiedzialności A. W. za zobowiązania spółki w tym zakresie.

Wbrew jednak twierdzeniom powoda zawartym w apelacji, powodowi nie udało się wykazać tego, że w dacie dokonywania zaskarżonych czynności A. W. wiedziała

o ostatecznym określeniu należności z tytułu podatku akcyzowego należnego od spółki (...) za rok 2004 r. Przedłożonymi dokumentami powód wykazał jedynie, że A. W.

w czasie pełnienia funkcji członka zarządu wiedziała o kontroli skarbowej, dotyczącej roku 2004 r., która została przeprowadzona w lutym 2005 r. Dopiero po upływie ponad roku, w dniu 27.03.2006 r. wydano decyzje określające kwoty zobowiązań podatkowych w podatku akcyzowym za listopad i grudzień 2004 r. oraz określające zaległość podatkową za te miesiące. Decyzje te zostały doręczone spółce (...) w dniu 31.03.2006, co wynika z dołączonych do decyzji kopii dowodów doręczenia (k. 676 i 680). W tym dniu A. W. nie pełniła już funkcji członka zarządu, była natomiast członkiem rady nadzorczej. A. W. wiedziała również o rozpoczętej w czasie pełnienia przez nią funkcji członka zarządu kontroli dotyczącej 2005 r., która odbyła się w okresie od 20.01 do 28.04.2006 r. W tym wypadku decyzje określające zobowiązanie podatkowe spółki zostały wydane dopiero w 2010 r.

Z zaferowanych przez powoda dowodów w ogóle nie wynika z jakim dniem decyzje z dnia 27.03.2006 r. stały się ostateczne, czy było to wtedy gdy A. W. pełniła jeszcze jakiegokolwiek funkcje w spółce, czy też później. Wbrew twierdzeniom powoda nie wykazał on także, że wiedziała o doręczonych, a tym bardziej o ostatecznych decyzjach z dniami 27.03.2006 r. Ponadto z uwagi na bardzo krótki okres pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, konflikt z mężem, który nadal był udziałowcem spółki i również członkiem rady nadzorczej, nie można wykluczyć, a zatem potraktować jako sprzecznych z zasadami doświadczenia życiowego ustaleń, że w rzeczywistości A. W. funkcji tej nie pełniła, nie interesowała się spółką. Oczywiście nie zwalnia jej to z ewentualnej odpowiedzialności za niewłaściwe wykonywanie funkcji, ale nie jest równoznaczne z wiedzą o stanie spółki po odwołaniu z funkcji członka zarządu.

Pozwani przecząc wszelkim okolicznościom faktycznym pozwu wykazali, że w latach 2005-2006 pomiędzy A. W. a jej mężem M. W., jednym z udziałowców spółki, powstał bardzo poważny konflikt, związany z problemami małżeńskimi, który doprowadził do zwania w październiku 2006 r. umowy rozdzielnosci majątkowej i częściowego podziału majątku. Konflikt ten także znajdował odbicie w stosunkach panujących w spółce. Równocześnie na przełomie 2006 i 2007 roku u A. W. zdiagnozowano poważną chorobę nerek, która wywołała u niej obawę o życie.

Te wykazane okoliczności bardzo uwiarygadniają zeznania A. W., że po odwołaniu z funkcji członka zarządu nie interesowała się sprawami spółki.

W apelacji powód podnosił również, że najpóźniej od daty doręczenia A. W. postanowienia o przedstawieniu zarzutów w postępowaniu karno-skarbowym wiedziała

o decyzjach z 2006 r. i winna liczyć się z tym, że sama może być dłużniczką Skarbu Państwa. Jednak w toku procesu powód nie wykazał kiedy postanowienie to zostało doręczone A. W., w szczególności czy przed datą zaskarżonych czynności prawnych. Jako jedyny dowód na tę okoliczność powołał złożony przez pozwanych wyrok Sądu Rejonowego Katowice-Zachód w (...) z dnia 23.09.2009 r., sygn. akt III Ks 5/08, uniewinniający A. W. i M. W. od zarzucanych czynów. Z wyroku tego nie wynika jednak, ani data wszczęcia śledztwa, ani też data przedstawienia podejrzanym zarzutów. Wyrok ten stanowi jedynie dowód uniewinnienia podejrzanym od postawionych im zarzutów dotyczących roku 2004. Data wszczęcia śledztwa została wskazana w uzasadnieniu tego wyroku na dzień 11.12.2007 r., jednak procedura cywilna nie zna dowodu z uzasadnienia innego orzeczenia, a jedynie z dokumentów znajdujących się w aktach innego postępowania (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13.01.2011 r., III CSK 94.10). Ponadto taki dowód prawidłowo nie został zawnioskowany.

Reasumując tę część rozważań powód nie udowodnił, że A. W. w dacie dokonywania zaskarżonych czynności wiedziała o prawomocnej decyzji określającej zobowiązanie (...) spółki (...) z tytułu podatku akcyzowego za listopada i grudzień 2004 r. Skoro tego faktu nie udowodnił, to nie można było na nim oprzeć domniemania faktycznego, że A. W. wiedziała powstałym za rok 2005 obowiązku podatkowym w wyższej niż zadeklarowana wysokości i prawdopodobnej możliwości określenia tego rodzaju należności spółki także za 2005 rok. Nie można było także z tego faktu jako nie ustalonego konstruować kolejnego domniemania faktycznego, że A. W. liczyła się i obejmowała świadomością możliwość powstania w przyszłości swojej odpowiedzialności za zobowiązania spółki za rok 2005. W świetle art. 231 k.p.c. nie ma przeszkód prawnych aby z faktu ustalonego przy zastosowaniu domniemania faktycznego wywodzić kolejne domniemanie faktyczne. Przepis art. 231 k.p.c. nie sprzeciwia się temu albowiem jako podstawę domniemania wskazuje fakt ustalony a nie udowodniony. Taki sposób ustalania faktów wymaga jednak aby fakt pierwotny, na którym oparto pierwsze domniemanie faktyczne, został udowodniony. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, prawidłowo stwierdził Sąd Okręgowy, że tego faktu, tj. wiedzy A. W. o ostatecznych decyzjach określających wysokość zobowiązania podatkowego za listopad i grudzień 2004 r. powód nie udowodnił. W tej sytuacji zeznania samej A. W. jak i pozwanego nie stoją w sprzeczności ze zgromadzonym materiałem dowodowym i sąd I-instancji miał pełne prawo dania im wiary w tym zakresie.

Tym samym zarzut apelacji naruszenia 231 k.p.c. nie był zasadny, co skutkowało także niezasadnością zarzuty naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.

Konsekwencją poczynionych przez sądy I i II instancji ustaleń jest przyjęcie, że A. W. w dacie dokonywania zaskarżonych czynności nie działała w zamiarze pokrzywdzenia przeszłego wierzyciela – Skarbu Państwa. Skoro nie wykazano, że swoją świadomością obejmowała chociaż możliwość pokrzywdzenia przyszłego wierzyciela, to nie mogła działać z zamiarem jego pokrzywdzenia, nawet z zamiarem ewentualnym.

Dlatego też w świetle zebranego materiału dowodowego nie są sprzeczne z zasadami logicznego rozumowania ustalenia Sądu Okręgowego, że motywem A. W. przy dokonywaniu zaskarżonych czynności była chęć zabezpieczenia dzieci z uwagi na jej ciężką chorobę, obawę o swoje życie oraz związek męża z inną kobietą.

Tym samym przesłanki art. 530 k.c. nie zostały spełnione i Sąd Okręgowy oddalając powództwo nie naruszył tego przepisu.

Zarzut apelacji naruszenia art. 170 i 171 ustawy o postępowaniu przed sądami administracyjnymi jest natomiast zupełnie chybiony. Zgodnie z tymi przepisami wydane w postępowaniu sądowo-administracyjnym prawomocne orzeczenia wiążą nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy i inne organy państwowe, a w przypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Wyrok prawomocny ma natomiast powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku ze skargą stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia.

Postępowania przed Wojewódzki Sądem Administracyjnym wywołane zostały skargami na decyzje przenoszące odpowiedzialność na A. W. za zobowiązania spółki (...)

z tytułu podatku akcyzowego za rok 2005 r. Ze zgromadzonego w sprawie materiału wynika, że wyroki te nie były prawomocne w dacie orzekania przez sąd I-instancji albowiem zostały zaskarżone skargami kasacyjnymi. Dlatego też sąd cywilny nie był związany wskazanymi wyrokami Sądu Administracyjnego w G.. Ponadto należy wskazać, że przedmiotowe postępowanie cywilne dotyczy ochrony wierzyciela dochodzącego ubezpieczenia czynności prawnych dokonanych przez A. W. przed powstaniem wskazanej wyżej odpowiedzialności. Przesłanki orzekania w obydwu sprawach są różne, dotyczącą zupełnie innych zagadnień. We wskazanych w apelacji wyrokach Sąd Administracyjny w G., po rozpoznaniu skarg na ostateczne decyzje ustalające odpowiedzialność A. W. za wspomniane zaległości podatkowe uchylił zaskarżone decyzje w części dotyczącej odpowiedzialności za odsetki za zwłokę od zaległości w podatku akcyzowym, oddalił skargi w pozostałej części i stwierdził, że do czasu prawomocności wyroków zaskarżone decyzje w uchylonych częściach nie podlegają wykonaniu. Sądy obydwu instancji

nie kwestionowały odpowiedzialności A. W. za zobowiązania z tytułu podatku akcyzowego za rok 2005, który wynika z przedłożonych prawomocnych decyzji administracyjnych. Badały jedynie czy zachodziły przesłanki do ochrony wierzyciela wynikające z art. 530 k.c.

Podsumowując żaden z zarzutów apelacji nie był zasadny i dlatego też Sąd Apelacyjny oddalił apelację powoda na mocy art. 385 k.p.c. Stosownie do wyniku postępowania zasądził od powoda na rzecz pozwanych koszty procesu na mocy art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. Za podstawę wynagrodzenia pełnomocnika przyjął stawki minimalne wynikające z § 6 pkt 7 w zw. z § 13 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 461).